

středa 11/6, 19³⁰

Žďár nad Sázavou

bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše

Tom Van Der Plas / varhany

Oona Van Aken / tanec a choreografie

Ve spolupráci

**Žďár
nad
Sázavou***

Zámek Žďár n/S

program

Axis Mundi / Osa světa

John Dunstable (1390–1453)

Sub Tuam Protectionem / Pod tvoji ochranu

Peeter Cornet (1575–1633)

Fantasia Primi Toni

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Sonáta d moll BWV 964 *Fuga*

Georg Böhm (1661–1733)

Jesu, du bist allzu schöne / Ježíši, tys nadmíru krásný

Philip Glass (*1937)

Mad Rush / Šílený spěch

Program Axis Mundi vznikl pro Concentus Moraviae 2025

koncept: Oona Van Aken a Tom Van Der Plas

Tom Van Der Plas a Oona Van Aken své umělecké síly poprvé spojili v roce 2022 v produkci nazvané *Mad Rush / Šílený spěch*, meditativním tanečním představením založeným na stejnojmenné varhanní hudbě **Philipa Glasse**. Glassova partitura jim sloužila jako výchozí bod a inspirace pro improvizální tanec. A byli úspěšní: projekt s ohlasem uváděli po další dva roky. Následovalo další společné představení s názvem *Axis Mundi*, které kromě *Mad Rush* obsahovalo *Preludium a fugu d moll BWV 541 Johanna Sebastiana Bacha* jako slohově i dobově kontrastní kus, který je však s Glassovým dílem zvláště propojen a vhodně jej doplňuje.

Axis Mundi neboli *Osa světa* je důležitým symbolem mnoha světových kultur označujícím spojení mezi nebem, zemí a podsvětím. Pro festival Concentus Moraviae 2025 Tom a Oona „přerýsovali“ *Axis Mundi* tak, aby odpovídala specifickému prostředí baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše a podtrhla kvality místních vzácných barokních Sieberových varhan: program je obohacen o díla **Johna Dunstaba**, **Peetera Corneta** a **Georga Böhma**. Bachovo *Preludium a fugu* pak vystřídá *Fuga d moll BWV 964*.

Každé z těchto děl přináší hluboký emocionální zážitek, byť nahlížený z velmi odlišných hudebních a historických perspektiv. Minimalistické dílo Philipa Glasse je duchovní, meditativní a intenzivní; vzniklo na počest návštěvy dalajlamy v New Yorku v roce 1979, zatímco Bachova fuga je hluboce zakořeněna v barokní tradici a má spíše virtuózní a energický charakter. Peeter Cornet, který žil a působil v okolí Bruselu, je obecně považován za jednoho z nejlepších franko-vlámských klávesových skladatelů počátku 17. století. Jeho fantazie vykazuje vliv anglické virginalové hudby s nečekaně rychlými běhy a charakteristickými figurativními prvky, zasazenými do propracované polyfonie. Partita *Jesu, du bist allzu schöne* od Georga Böhma s veselým, téměř roztomilým tématem oživí různé rejstříky cenných žďárských historických varhan. John Dunstable, jehož hudba přemostovala středověk a renesanci, měl obrovský vliv na budoucí hudbu kontinentální Evropy. Jeho *Sub Tuam Protectionem* odkazuje na jednu z nejstarších známých modliteb k Panně Marii, která pochází ze 3. století.

Program tedy spojuje období od středověku až po vrcholné baroko, poté přeskakuje do současnosti. Kontrastní díla jsou vyjádřením tradice i inovace zároveň. Spolupráce varhan a tance sleduje vertikální linii mezi hmatatelným (pozemským) a slyšitelným (transcendentním) rozměrem.

Myslím, že úkol umělce spočívá v překračování běžného světa. Světa zdání. Hudba je podle mě čistá země. Je to vlastně brána k transcedenci. (Philip Glass)

Toto meditativní taneční představení sleduje osu světa od Johna Dunstabilia přes J. S. Bacha až po Philipa Glasse. Choreografka a tanečnice Oona Van Aken spolupracuje s varhaníkem Tomem Van Der Plasem: tančí na varhanní hudbu a tóny varhan se vznášejí kolem ní...

Oona Van Aken je mechelenská choreografka, tanečnice a pedagožka. Tanec začala studovat na antverpské umělecké střední škole deKunsthumaniora a pokračovala na Salcburské taneční akademii. Na Univerzitě v Gentu vystudovala kunsthistorii. Nyní působí jako nezávislá tanečnice a choreografka. Spolupracovala s tanečními skupinami ONT MOET a The Instrument. Jako choreografka vytvořila svou první inscenaci *Rough Magic* v roce 2020, kdy také navázala spolupráci s Tomem Van Der Plasem. Oona vyučuje na akademii v Bornemu, v týmu uměleckého edukačního projektu Wisper, asistovala baletní pedagožce Libby Farr v P.A.R.T.S. Summerstudios (BE) a Impulstanzen (AT). Věnuje se i klasickému baletu a nabízí také kurzy práce s tělem a improvizace.

Tom Van Der Plas studoval hru na varhany na Královské konzervatoři v Lutychu. Nyní je titulárním varhaníkem kostela sv. Jana v Mechelenu a anglikánského kostela sv. Bonifáce v Antverpách, kde se věnuje anglické varhanní a sborové hudbě od Williama Byrda po Francise Jacksona. Zároveň vyučuje hru na varhany na Konzervatoři v Mechelenu. Tom se zúčastnil řady mezinárodních mistrovských kurzů (Hans Leenders, Luc Ponet, Markus Uhl, Jean Ferrard, Pierre-Alain Clerc ad.), pravidelně vystupuje jako sólista, spolupracuje se sbory, orchestry i sólisty.